

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones mediocres sancti Bonaventure de tempore

Bonaventura <Sanctus>

Argentine, 14. III. 1496

Dominica prima in quadragesima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31133

Dominica prima in .xl.

aut p alios non p se. quia ta
les nō habent grām orandi
p se. qz blasphemīa est pecca
tū in sp̄m̄ sanctū. qđ non re/
mittit̄ neq; in h̄ seculo neq;
in futuro. i. difficulter. ppter
subtractionē grē q̄ sp̄m̄ san/
cti benignitas z clemētia ha
bet infundere. cui p̄tūmelīā
faciunt z maledictis laceſſūt
Sap. Benignus est em̄ spi
rit⁹ sapie z nō lib. maledictū
a labijs s. zc.

Dominica prima in
quadragesima.

Ecce nunc

e temp⁹ acceptabile
zc. ij. Corinth. vj.

Notandū q̄ sunt q̄ttuor ge/
nera hoīm q̄ tpa solerter ob
seruare p̄sueuerūt. s. agrico/
le ad arandū. Naute ad na/
uigandū. Medici ad sanan
dū. Peregrini ad ambulā/
dū z loca sancta visitanduz.
Un̄ p̄sus. Agricole. medici.
naute maris z pegrini. Lon/
grua sollicit⁹ expectāt t̄p̄avo
tis. Primo igit̄ h̄ t̄p̄s qua
dragesimalē nob̄ p̄sideran/
dū ē q̄si agricol⁹ z t̄re cultori/
bus ad arandū z fodiēdum
glebā cordis nr̄i. vomere cō
tritiōis. z ad seminandū ger

mina p̄tutis. z h̄ ppter sterili
tatē alteri⁹ secti. s. t̄re egypti
z tenebraz. vbi null⁹ ordo s; z
sem. hoz. inha. Ubi nec ara/
ri nec semīari poterit. Gene.
xij. Veniēt. vij. anni sterilita
tis magne q̄ p̄sūptura ē om/
nē vbertatē zc. S; ne aliq̄s
se posset excusare q̄ nesciat
qđ debeat semīare. v̄l nō ha
beat semen ad semīandū.
oñdit ap̄l's qđ sit semīandū.
z q̄ sint semīa. in eplā hodie
na. Sit em̄. In vigilijs. in ie/
iunijs. in castitate. in sciētia.
in lōganimitate. in suauita
te. in sp̄m̄. in caritate nō ficta
Hoc em̄ ē granū puz excuf
sa palea z dignū reponi i sū
mi p̄baraonis horrea p̄ ven
turā famē sterilitat⁹. vij. āno
ruz. p̄ q̄s accipit̄ defect⁹ oīm
bonoz q̄ icipiēt i resurrecti
one maloz z p̄ modū finē n̄
hēbūt. qz nec op⁹ nec scia n̄
rō nec sapia ē apud īferos q̄
tu speras. Eccl̄s. ix. p̄t qđ se
miandū ē oī tpe bonuz op⁹.
Eccl̄s. xj. Dane semīa semē
tuū z vespe ne cessēt man⁹ t.
z Mar. iij. Sic ē regnū dei
q̄madmod̄ si hō iaciat semē
in t̄raz z dormiat z exurgat
nocte ac die. z semē germinz
z increſcat. dū nescit ille zc.

Secundo considerandum nobis est
 si tempus acceptabile tamquam medi-
 cis ad colligendas herbas per
 diuersis medicamentis exercen-
 dis. Sed magis discretio et ar-
 tis pericia habenda est in homini co-
 gnoscendis. quod dicitur Bre. Quod
 sanat oculum non sanat calcane-
 um. et hoc quod sanat auarum. non sa-
 nat luxuriosum. Cauendum est etiam
 ne habeat mortifere per salubribus
 colligantur. sic legitur. iij. Reg. iij.
 quod filii prophetarum collegerunt col-
 loquuntidas et gustassent de pul-
 mone clamabant ad helyseum.
 Dors in olla vir dei. quod vi-
 cia sub specie virtutum septem pal-
 liantur. et multi ostendunt vultum bo-
 num et habent cor auarum. Heb. xij.
 Corde plures ne quis desit gratie
 dei. ne quod radix amaritudinis
 sursum germinans impediatur
 vos. Quales autem herbas et
 radices colligere debeamus?
 de Beñ. xxx. Quod tempore verno ex-
 iuit ruben in agrum. et collegit
 mandragoras quas detulit matri
 sue lye. Et cañ. iij. vbi dicitur de
 cipro et nardo croco et cyna-
 momo fistula et diuersis aro-
 matibus pigmentorum. Mandra-
 gore valent mulieribus in partu
 laborantibus et in casibus chirurgie
 ut leuius ferant incidendi et fer-
 ro cremandi. per quod caritas potest

intelligi. quod secundum apostolum. i. Cor. xij.
 omnia suffert. omnia credit. omnia spe-
 rat. omnia sustinet. Hec est gene-
 raliter herba ad omnia valens medi-
 camenta. vñ. Prosp. Caritas
 est sine qua nullus deo concipit.
 cum qua non potuit vnquam aliquis pec-
 care nec poenitere. fructuosa in pe-
 nitentiis. leta in proficiendis. glo-
 sa in perseuerantibus. oposa in omni-
 bus omnino creditibus. ex qua quicquid est
 boni operis viuunt. Aug. Radix
 caritatis. securus esto. Optima
 radix et herba salubris
 quod homines securus in omni periculo red-
 dit. cuius virtutes paulus enume-
 rat. i. Cor. xij. Tercio con-
 sideranda est nobis hoc tempus acce-
 ptabilitas tamquam nauis et hominibus
 qui sunt gnari maris. qui ad terras
 remotas vadunt per mercibus
 concipiendis et lucris sectandis.
 Tales diu autem nauem suam prepa-
 rant. et ventos lenes et prosperos
 expectant. et tandem vela eri-
 gunt. et dubijs fluctibus se comit-
 tunt. Per nauem possumus in-
 telligere bonam propositum siue
 bonam voluntatem. quod spiritus in nobis
 debet esse parata. Ps. Paratus
 cor meum deo. p. c. Bis dicitur pa-
 ratum. qui ad prospera et aduersa
 ad bona et ad mala sustinen-
 da. Job. ij. Si bona suscepimus
 manu domini. ma. a. q. zc. Per

Dominica prima in. xl

lenes zephiros et placidos ventos. spū sancti cōsolatiōes et g̃farū infusiōes. sine quibz nauis n̄ra nō mouet̄ intelli-
gimus. Spes aut̄ et fiducia erigūt velū ne seramur ī in-
certū Jaco. i. Qui aut̄ hesita-
uerit in fide. h̄ est. in fiducia
sive in p̄fidētia bona. sicut est
fluctui maris q̄ a vento mo-
uetur. Quo aut̄ tēdere aut p̄
quibz mercibz laborare de-
beam⁹ dicit̄. iij. Reg. x. q̄ salo-
mon fecit classez que ibat in
ophyr. zafferebat ei argētuz
z aurū z symias z pauos. et
dentes elephantoz. Per au-
rū accipit̄ sapia. q̄ cōfert no-
bis dei amorē. p̄ argētū mū-
dicia z puritas p̄sciētie q̄ por-
tat nobis dei timorē. Time-
re em̄ debem⁹ ne dānemur
cū imp̄is best̄is q̄si cum sy-
meis ifernalibz. P̄s. Ne tra-
das best̄is aīas cōfitentes
tibi. zc. Per pauos siue pa-
uones cōsiderare debemus
pulchritudinē gl̄ie sc̄tōz an-
geloz quibz siles erim⁹ ī pa-
tria. Per dentes elephanto-
rū de quibz rara z p̄ciosa si-
unt vascula manubria z exe-
nia. g̃raz z carismatum do-
na. Ja. i. D̄m̄e datū optimū
z om̄ne donū p̄fectū de sursum
est zc. Quarto cōsiderare
debemus hoc t̄ps tanq̄ ho-
spites z pegrini. faciē euntū
in hierl̄m supnā h̄ntes. exē-
plo d̄ni. Luce. ix. Factuz est
aut̄ cū cōplerent̄ dies assum-
ptionis ei⁹. z ip̄e faciē suā fir-
mauit zc. Ad h̄ram veruz est
q̄ in hoc t̄pe plures pegrina-
tiones fiunt q̄ p̄ totū annū.
Temp⁹ em̄ q̄dragesimale tē-
pus est vernale. z t̄pe verna-
li om̄ia vident̄ moueri z re-
nouari. naz terra viret. silue
florent z frondent. prata flo-
rent. celū splendet. mare q̄e-
scit. z om̄ia q̄ videbant̄ ī hye-
me mortua z extincta tempe-
vernali reuiuiscūt. Sic in h̄
acceptabili t̄pe boni z deuo-
ti hoīes multū possunt ī gra-
tia p̄ficere. z q̄ in peccat̄s sunt
misc̄diaz inuenire. P̄s. Di-
serendi eius qz venit tem.
Quinqz aut̄ necessaria sunt
pegrinis. ad iter suū finalit̄
expediendū. Signozū con-
gruitas. s. bacul⁹ z pera. Ve-
stium leuitas. palliuz z tuni-
ca z forcia calciamēta. expen-
sarū stricta necessitas. socio-
ruz fidelitas. sacre veronice
gloria z maiestas. Ad h̄ em̄
vadunt pegrini romā vt vi-
deant veronicā. i. faciē d̄ni

sudario imp̄ssam. quā tñ ve/
ri pegrini a seculo elōgati sp̄
vident oculo sp̄ali. ps̄. Pre
occupem⁹ fa. ei⁹ in 2. Cōfes/
sio em̄ purgat ⁊ clarificat o/
culū q̄ videt. i. coḡscit d̄s. vi
dere em̄ idē est qd̄ cognosce
re. Irido. Facies dñi in scri
pturis sacris. nō caro sed di
uina cognitio itelligit. ea rō
ne qua p̄ faciē p̄spectā quis/
q̄ cognoscit. Un̄ illud. Oite
de nobis dñe fa. tu. ⁊ sal. eri.
ac si dicat. Da nobis cogniti
onē tuā. quia p̄ hāc salui eri
mus. Amen.

De euangelio.

Actus est

o iesus in desertū a
spū rē. Matth. iij
Ad profectū claustralium ⁊
deo seruire volentiū in reli
gione q̄tuor hic notari pos
sunt. s. Spūs libertas. loci
oportunitas. tentationū va
rietas sacre scripture aucto
ritas. Un̄ s. Libertas ani
mi q̄s ducit ad aspera clau
stri. Nos sathanas tentat s̄
eū scriptura refutat. Igit̄
p̄mus p̄fect⁹ est animi liber
tas. qd̄ notat̄ ibi cū dicit̄ Du
ctus est ic. in des. a s. l. sc̄o. sic
exponit. Grego. Qui em̄ ad

apicē p̄fectōis anhelat. oportet
vt sp̄m̄. ducē b̄ear. Nam
ip̄e est spūs totū libertatis a
quo spūs n̄ libertatem tra
hit. ij. Cor. iij. Ubi spūs do
mini ibi libertas. Libez em̄
cor h̄re debent. q̄ adoptionē
filioz dei recipiūt. ⁊ q̄ spū li
bertatis agunt. Necessē est
vt a spū seruitutis exuantur
Unde Roma. viij. Quicūq̄
spū dei agunt h̄i filij dei sūt.
Nō em̄ acce. sp̄m̄ ser. iterū in
rimore. sup. fuili. sed accep̄
stis sp̄m̄ filioz dei. Itez q̄
altiora ⁊ fortiora attentat q̄
aliq̄. oportet q̄ aliuz sp̄m̄ ba
beat q̄ illi qui sunt pusillan
tes ⁊ infirmi. Numeri. xij.
Nullus eoz qui detraherūt
mibi videbit terrā preter ca
leph seruū meuz q̄ alio sp̄ri
tu plen⁹ secut⁹ est me. Et qd̄
forti⁹ aut magis arduuz q̄s
aggredi poterit. q̄ se ⁊ sua re
linquere. ⁊ crucē suā post do
minū in religiōe sc̄e obedi
entie portare. Nec ē res ma
gna ⁊ magnā remuneratōez
haber̄. Gen. xij. Per memet
ip̄m iurau. quia fecisti rem
hanc magnam. nec peperci
sti vnigenito tuo p̄pter me ⁊ c̄
De fortitudine huius sp̄ri
tus qui talium corda impel
b

Dominica prima in xl.

lit dicit Isa. xxx. Spūs robu/
storū q̄i turbo impellēs pari
etem. s. cordis et corpis n̄ri. qz
gustato spū desipit oīs caro.
q̄ est q̄i quidā paries et ante
murale. Lanē. ij. En ip̄e stat
post parietē n̄m as. p. fe. zc.

Secūdo p̄fect⁹ ē loci opoz/
tunitas. qd̄ notat̄ ibi cuz dicit.
In desertū. Loca em̄ solita
ria et deserta multū valēt ad
seruendū deo et vacandam
spūisctō. Osee. ij. Ducā eā in
solitudinē et lo. ibi ad c. eius.
Et Hierē. ij. Recordat⁹ suz
tui miserās adolescētiā tuā
q̄n̄ secuta es me in deserto.
Ad l̄ram verū est q̄ sc̄ti p̄res
olim elegerūt sibi loca deser
ta et solitaria ad vacandū spi
ritui. sicut p̄t̄z in sc̄tō benedi
cto. anthonio. hylarione. et
paulo. et in mult̄ alijs here
mitis. q̄ alio noīe anachori
te dicit̄ sunt. q̄i sursuz h̄ntes
cor. De q̄rū habitacul⁹ loqui
tur ap̄ls ad Heb. xi. In soli
tudinib⁹ et in cauernis re. zc.
Job. xxxij. Quis dimisit o
nagrū liberuz. ecce libertas
spūs. et vincula ei⁹ q̄s soluit.
ecce libertas corpis. cui de
dit in solitudine domū et ha
bitaculū in era falsuginis. cō
ternit multitudinē ciuitat̄

zc. Multa enī erat ibi que
p̄ locis claustralib⁹ et religio
sis faciūt. Notat̄ dū ergo
q̄ religio et claustralis cōner
satio cōparat̄ deserto tribus
de causis. Primo p̄pter habi
tatorū paucitatē. Pauci em̄
sunt religiosi cōparatione et
respectu seculariū. Sūt em̄
quasi villani et rustici respe
ctu burgeniū illi⁹ magne ci
uitatis q̄ spūaliter sodomā
dicit̄. Secūdo p̄pter victus
asperitatē et potus defectibi
litatem. Job. xxx. Qui rode
bant in solitudine herbas et
arborū cortices et radix iuni
peri cibus eorū zc. Et Job
vi. Que p̄us nolebat range
re ania mea zc. De ariditate
sitis. iij. Reg. ij. Per quam
viam ascendem⁹ p̄ desertuz
ydumee. zc. Requere hystoriā.
Tercio p̄pter laborū et stu
diorū diuersitatem. In hoc
enim deserto Moyses. i. p̄
latus gregez pascit et minat.
dauid fugit et latitat. belyas
fame et siti laborat. Jobānes
baptista p̄dicat. Iesus chri
stus ieiunat et orat. Sponsa
igne charitatis resoluta mir
rbam et thibus aromatizat.
Tercius profectus ē tem
ptationum varietas. et gra

uitas. qđ notat ibi. Tunc ac-
cedens temptator. Nota/
dum ergo qđ temptatio acci/
pitur in bono in malo. tem/
ptat em̄ deus. et temptat dia/
bolus. sed de^o temptat ami/
cabiler. diabolus vero ho/
stiler. Deus soluz temptat
amicos ad vtilitatē et profe/
ctum suum. qz ip̄e intempra/
tor est malozū. sicut dicit Ja/
co. i. Diabol^o ecōtrario nun/
q̄m temptat amicos. sed sem/
per inimicos. Grego. Host^{is}
anticuus illos temptare ne/
gligit. q̄s quieto iure se pos/
sidere cognoscit. Tēptat
igif deus amicos suos pro/
pter tres causas. s. vt a pec/
catis eos renocet. Exod. xx.
Nolite timere. vt em̄ proba/
ret vos venit deus. et vt ter/
roz illius esset in vobis et nō
peccaretis zc. Itē vt nos
caros et dilectos et acceptos
sibi ostendat. Thob. xij. Et
qz accept^o eras do. necesse fu/
it vt temptatio pbaret te.

Item vt occasionem re/
munerandi nos habeat. Ja/
co. i. Beat^o vir q̄ suffert tem/
ptationē. qm̄ cū p̄ba. fu. acci/
piet co. vi. zc. Ap̄tus. Nemo
coronabit nisi q̄ legitie cert.

Quo p̄tra tēptat nos dia

bolus ad p̄cipitandū de cul/
mine virtutū in baratrū vi/
ciorū dicens. Dirte te deoz
sum. Ad crapulandū et vicio/
gulositatis indulgenduz di/
cens. Dic vt lapides isti pa/
nes fiant. Ad vane glie et di/
gnitates seclⁱ ambiendū. di/
cens. Hec om̄ia tibi dabo si
ca. ad. me. Tēptat etiaz ml^{is}
alijs modis p̄m qvnu qm̄qz
viderit dispositū ad h̄vel ad
illud viciū mag^s p̄nū et p̄ cō/
suetudie inclinatū. Vñ Isi.
de sum. bo. Diabol^o qm̄ deci/
pere quēpiaz q̄rit. p̄n^o natu/
rā vni^o cui^o qz attēdit. et ind̄ se
applicat vnd̄ aptū hoīem ad
peccanduz aspexerit. et ex ea
pte hoīez tētat q̄ eū p̄ excre/
scētē hūozē facile incliari ad
vicia p̄spicit. vt p̄m hūoz^o cō/
spersionē adhibeat et tētati/
onē zc. Quart^o p̄fect^o ē sa/
cre scripture auētas. qđ no/
tat ibi. Vade sa. sc̄ptū ē ei zc.
Trib^o ei tētatiōib^o diabli. t̄b^o
auētib^o sacre sc̄pture dñs rñ
dit. ostēdēs qđ viri religiosi
debēt esse exercitati in diui/
nis scriptur^{is} et lectiōib^o quo/
tidianis. Isido. Nemo pōt
sensū sacre sc̄pture coḡscere
nisi legēdi familiaritate. qm̄/
to em̄ q̄sqz i sac^{is} scriptur^{is} as

Dominica II. in. xl.

fidu⁹ fuerit. tanto ex eis vberiorē intelligentiā capit. Si cut terra q̄ q̄nto ampli⁹ excolit. tanto vberio⁹ fructificat. Dōnib⁹ mūdāmur. lectiōibus instruimur. vtrūq⁹ bonū si liceat. si nō liceat. meli⁹ est orare q̄ legere. Qui vult cū deo semp esse. frequē⁹ debet orare. frequēter et legere. Nā cū oram⁹ ipi cū deo loq̄mur. cū vero legim⁹ de⁹ nobiscū loquit. Omnis pfectus et meditatō⁹ et ex lectiōe pcedit. Scientiāz deus oīm et dñs noluit p verba alic⁹ alterius artis aut scie⁹ q̄ p̄ba sacre scripture diabolu⁹ cōfutare. oñdens virtutē ei⁹ et dignitatē. Est em̄ sacra scriptura latibulū xp̄i. Ps. Posuit tenebras latibulū s. zc. Act. viij. Locus autē scripture h̄ erat quaz legebat. Quasi ovis duces ad vic. zc. Est etiā xp̄i penu et promptuarium. Ps. Promptuarīa eoz ple. sez p̄dicatoz xp̄i. Hoc signatū habem⁹ Gen. xij. vbi dicitur. q̄ ioseph repleuit om̄ia horrea et p̄mptuarīa egypti p̄tra venturā famē. vij. āno. Est etiā xp̄i scola et studiū. Ps. Annūciate int̄ gentu. et. j. Tbimo. iij. Om

nis scriptura diuini⁹ iuspirata utilis est ad docēdū. ad arguendū. ad corripiendū. ad erudiendū i iusticia. Amen.

Dñica scda in. xl. de epla.

Ec est uo

b luntas dei sanctificatio v̄ra zc. Tbess. iij. Duplex ē sanctificatio. Sanctificamur em̄ per cordis p̄tritionē. p̄ modestā cōuersationē. p̄ bonaz opationē. p̄ vtriusq⁹ boīs mūdiciā et purificationē. Un̄ h̄. Nos scelerū luct⁹. vite mod⁹. act⁹ opimus. Mundicie virtus sanctificare solēt. Igit̄ p̄ma sanctificatio est luct⁹ penitētie p̄ pctis q̄ tante h̄tutē est q̄ fm̄ dei voluntatē et bñplacitū altissimi de pctōrib⁹ sc̄tōs et iustos facit. sic̄ ptz in magdalena et in dauid. et in alijs pctōrib⁹ multis sup̄ q̄s sanctificatio venit. Ps. Super ipm̄ aut̄ ef. sa. m. et Ap̄ls j. Cor. vj. Et hec aliq̄n̄ fuisse nunc aut̄ abluti. nūc sc̄tificati zc. De hac sanctificatione d̄z Exo. xij. Sanctifica mihi om̄e p̄mogenituz qd̄ apit vuluā in filijs isrl̄ tam in hominib⁹ q̄ in iumentis. P̄io genitū at̄ asini oue redimes